

КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 342.53

DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v5.2023.4>*О. Ю. Лялюк**orcid.org/0000-0003-1214-0580**кандидат юридичних наук, доцент,**доцент кафедри державного будівництва**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого**Д. Є. Білоус**orcid.org/0009-0009-2850-719X**студент II курсу факультету слідчої та детективної діяльності**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого***ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДВОПАЛАТНОЇ СТРУКТУРИ ПАРЛАМЕНТУ В УКРАЇНІ:
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ**

Постановка проблеми. Після проголошення Україною незалежності постало питання визначення та юридичного закріплення правового статусу й структури її законодавчого органу влади. Саме ці чинники є ключовими для успішного державотворення. Низка країн пострадянського простору з різним політичним устроєм перейшли до бікамеральної системи парламентаризму, що стало символічним актом руйнування радянської спадщини та репрезентацією їхнього суверенітету. Поділ законодавчої влади на дві палати має низку переваг. Країни які обрали двопалатну структуру парламенту демонструють швидкий темп розвитку демократії. В Україні, яка тривалий час розбудовувала однопалатну структуру парламенту, на сьогодні починають жваво дискутувати з приводу можливості упровадження бікамеральної системи, але надмірна політизація цього питання стає на заваді його реалізації. Таким чином, в Україні залишається реформований парламент радянських часів, який нездатний забезпечити представництво всіх груп населення та територій. Це робить дане наукове дослідження актуальним та необхідним, що дозволить в майбутньому популяризувати та впровадити бікамералізм в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання перебудови парламенту на засадах бікамералізму в Україні викликає значний інтерес серед вітчизняних науковців. Дослідженням переваг та недоліків пов'язаних з упровадженням цього інституту займалися Фісун О., Крисенко О., Мовчан У., Работягова І., Калекін Ю. та Мосенцева Т. у спілній аналітичній доповіді «Довгострокові ефекти впровадження бікамералізму в Україні» [11]; проблематику цього питання дослідив Оніщук М. у статті «Док-

трина конституційної перебудови: завдання та напрямки реформи» [8]; Колюх В. В. та Романюк О. І. розглянули доцільність і перспективи впровадження двопалатного парламенту в Україні у відповідних наукових працях «Перспективи запровадження інституту бікамералізму в Україні» [10] та «Проблеми бікамералізму в контексті конституційної реформи в Україні» [3]; Валевський О. проаналізував тенденції світового досвіду бікамералізму, визначив доцільність створення цього інституту в Україні та ці спостереження виклав у науковій праці «Перспективи запровадження інституту бікамералізму в Україні» [4]; цієї тематики торкнувся Скрипнюк О. у науковій статті «Двопалатний парламент як конституційна модель структурної організації вищого законодавчого органу влади» [1] та інші вчені. Проблематика впровадження двопалатної структури парламенту не є новою, дискусії тривають з перших років незалежності та є актуальними на сьогоднішній день.

Метою статті є комплексне дослідження причин, які гальмують впровадження двопалатного парламенту в Україні, тенденцій переходу до бікамералізму в унітарних державах на пост-соціалістичному просторі та надання об'єктивної оцінки позитивним та негативним аспектам цього інституту для вітчизняного парламентаризму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Протягом багатьох років українське суспільство активно обговорює можливість впровадження двопалатного парламенту. Противники запровадження бікамералізму, доволі часто застосовують тезу щодо несумісності унітарного державного устрою з двопалатністю [1, с. 93]. Існують думки, що він буде породжувати тільки сепаратизм [2, с. 249]. Також Україна не має історичної

традиції впровадження двопалатної структури парламенту. Іншим аргументом проти бікамералізму було те, що перехід до двопалатної структури послабить парламентську владу та посилить президентську, що сприятиме встановленню авторитаризму [3, с. 40].

Історично українські землі перебували у складі різних держав, які мали двопалатний парламент. Починаючи з XVI ст. в період панування на українських землях Речі Посполитої функціонував сейм, що складався із двох палат: Сенату, який налічував 140 сенаторів, та Посольської ізби, утвореної з 170 сеймових послів (депутатів), обраних повітовими сеймиками. У XVIII ст. українські землі мали свій власний двопалатний парламент, де збори генеральної старшини виступали як верхня палата, а з'їзди всіх старшин – як нижня палата. Збори колегії генеральної старшини мали постійний характер, в той час як з'їзди старшин проводилися під час релігійних свят. Старшинські Ради мали широкий спектр компетенцій та конкурували з владою гетьмана. Вони вирішували різноманітні питання внутрішньої та зовнішньої політики, керували фінансами, вирішували судові справи та здійснювали управління державою у разі відсутності гетьмана. На початку XX ст. через революцію в Російській Імперії з'явився двопалатний парламент до якого входили Державна дума та Державна рада, складалися з 500 та 196 членів відповідно. У нижню палату входило 102 депутати від українських губерній. Крім того, існувала думська громада, що об'єднувала 45 чоловік, з М. Грушевським на чолі.

Українські землі також перебували у складі Австрійської Імперії, де також існував двопалатний парламент – Імперська Рада. Він складався з верхньої Палати панів та нижньої Палати депутатів. Вперше однопалатний парламент був утворений в УНР. Проте Українська Центральна Рада (УЦР) була створена в рамках автономії, а не в умовах незалежності. В майбутньому радянська влада використала цю структуру для створення Верховної Ради Української РСР, яка після прийняття «Акта проголошення незалежності України» перетворилася у Верховну Раду України. Отже, в Україні зберігається однопалатна парламентська система, запроваджена за радянських часів, що суперечить її тривалому історичному розвитку в умовах бікамералізму.

Бікамералізм є однією з провідних тенденцій розвитку парламентаризму в сучасному світі. По цій моделі побудовані вищі законодавчі органи держав-лідерів світової економіки [4, с. 67]. У сучасному глобальному ландшафті двопалатні парламенти не є винятковими для федеративних держав. Зокрема, країни колишнього соціалістичного блоку, включаючи Республіку Польща,

Румунію, Чехію та Республіку Казахстан, запровадили двопалатні парламенти. Для цих країн двопалатні парламенти стали символом незалежності та відходом від радянської спадщини. Таким чином, запровадження двопалатного парламенту в Україні має стати символічним актом демонтажу радянської системи. Приєднанням до ширшої тенденції, що спостерігається в постсоціалістичних державах, які розглядають двопалатність як репрезентацію суверенітету та відрив від історичних обмежень.

Сполучені Штати Америки – це перша федеративна держава у світі, але варто зазначити, що саме унітарні держави-штати об'єдналися у єдине федеративне утворення. Усі штати мали двопалатну структуру парламенту, за винятком Небраски. Двопалатна структура на федеральному рівні ґрунтувалася на прецеденті двопалатних парламентів унітарних держав-штатів. Бачимо, що сутність цього питання не полягає у наявності федералізму чи унітаризму країни, або недостатній історичній традиції розвитку бікамералізму.

Проаналізуємо досвід впровадження моделі бікамералізму на прикладі Польщі, яка на теперішній час демонструє значні результати у розвитку демократії та є глобальним «гравцем» у Східній Європі.

Після Другої світової війни Польща потрапила до сфери впливу СРСР. Організація державного механізму, по суті, копіювалася із тогочасних радянських конституцій. Зокрема сейм, який формально мав представницький характер, визначався як «верховний орган державної влади» та «верховний виразник волі трудівників міста і села». У зв'язку з тим, що сесії сейму були короткостроковими, він формував із власного складу Державну Раду, яка на постійній основі здійснювала його основні повноваження. У квітні 1989 р. до Конституції були внесені зміни, згідно з якими утворювалася верхня палата – Сенат. Утворення двопалатної системи в Польщі стало символом руйнування радянської системи впливу та впровадження демократичних процесів.

Згідно з Конституцією РП 1997 р., законодавчу владу здійснюють Національні збори, які складаються з двох палат. Верхня палата – Сенат (100 сенаторів), нижня палата – Сейм (460 депутатів) [5, с. 34]. Прийняті Сеймом законодавчі акти передаються до Сенату на остаточну перевірку, тобто останній приймає участь у законодавчому процесі. Також верхня палата парламенту Польщі має значні установчі функції, зокрема, погоджує призначення та звільнення голів Верховної контрольної палати, Інституту Національної пам'яті, Управління електронних комунікацій, Уповноваженого з прав

дитини тощо, здійснює призначення та припинення повноважень одного члена Національної ради з радіомовлення і телебачення, двох членів Інституту Національної пам'яті та Ради з грошової політики. Також Сенат делегує двох своїх представників у склад Національної Ради зі справ правосуддя. Сенатори (30 осіб) і Маршалок Сенату мають змогу подавати звернення до Конституційного трибуналу щодо перевірки міжнародних договорів на відповідність Конституції. Таким чином, верхня палата відіграє важливу роль у системі стримувань і противаг. Сенат є активною складовою Національних Зборів. Досвід функціонування двопалатного парламенту в Польщі може стати цінним для України. Аналіз позитивних та негативних аспектів допоможе віднайти оптимальну модель для вітчизняного парламентаризму.

У контексті нашого дослідження важливим є досвід впровадження бікамералізму в Казахстані. Ця країна за останні роки демонструє жвавий розвиток демократії та здійснює активну співпрацю у цьому питанні з Європейським Союзом. Економіка Казахстану є найсильнішою в Середній Азії. Наші країни мали подібні державні структури, коли перебували у складі СРСР.

За радянських часів Республіка Казахстан мала однопалатний парламент – Верховна Рада Казахської РСР. Після здобуття незалежності від СРСР, була ухвалена нова Конституція у 1993 році, яка передбачала створення двопалатного парламенту. Нижня палата – Мажіліс (98 депутатів) та верхня палата – Сенат (50 депутатів) [6]. Проекти законів спочатку обговорюються у нижній палаті. Закони схвалені більшістю голосів від депутатів Мажілісу, потім передаються до Сенату. Верхня палата розглядає їх протягом 60 діб та схвалює проект більшістю голосів, після чого проект стає законом і подається на підпис президенту протягом 10 діб. У разі відхилення проекту, він повертається до Мажілісу. Сенатори мають право законодавчої ініціативи виключно у нижній палаті. Сенат виконує функції парламенту в період тимчасової відсутності Мажілісу, у разі дострокового припинення його повноважень. Парламент Казахстану ніколи не припиняє законодавчий процес та не починає свою діяльність з самого початку, адже у його складі постійно перебувають сенатори з досвідом роботи. Це забезпечує певну стабільність найвищого законодавчого органу країни. Без законодавчого органу влади держава перестає бути державою, тому Сенат є постійно діючим органом влади.

Верхня палата парламенту Казахстану має значні установчі функції. Вона погоджує обрання та звільнення з посади за поданням президента

Республіки Казахстан суддів Верховного суду, Уповноваженого з прав людини в Республіці Казахстан тощо, надає згоду на призначення президентом голови Національного банку, Генерального Прокурора, Голови Комітету національної безпеки Казахстану, Голови Конституційного Суду та Голови Вищої Судової Ради. Депутати Сенату мають право позбавляти недоторканності Генерального Прокурора, суддів Верховного суду та Уповноваженого з прав людини. Таким чином, функціонування двопалатного парламенту в Казахстані є схожим з іншими демократичними державами світу. Вважаємо, що Україна повинна врахувати цей досвід.

Питання переходу до бікамералізму в Україні є дискусійним з моменту проголошення незалежності. Перший офіційний проєкт Конституції України від 1.07.1992 р., містив пропозицію щодо впровадження двопалатної структури парламенту, однак Верховна Рада України не підтримала цю ідею. Питання впровадження двопалатного парламенту було майже вирішено в період державотворення в умовах незалежності України. На референдум 16.04.2000 року було винесено питання щодо формування двопалатного парламенту. Зазначене питання вважається ухваленим громадянами, оскільки за нього було подано більшість (86%) голосів громадян України від числа тих, хто взяв участь у референдумі [7]. Верховна Рада України відмовилася імплементувати результати Всеукраїнського референдуму. Після Помаранчевої революції в тодішніх політичних реаліях був запроваджений проєкт двопалатного парламенту, однак ця ініціатива не була втілена через політичні суперечності. На сьогоднішній день в офісі Президента є пропозиції формування в Україні двопалатного парламенту, враховуючи результати референдуму 2000 року, але через війну дане питання залишається відкладеним на невизначений термін.

Розглянувши всі міфи та суперечності можна дійти до висновку, що першою причиною блокування ідей бікамералізму в Україні став конфлікт між Президентом та Верховною Радою. Із наукових дискусій це питання було перенесено у конфліктну політичну площину, оскільки парламент не бажав поступатися обсягом своїх конституційних повноважень. Президенти намагалися використати це питання у власних інтересах, щоб збільшити свої повноваження, проте уявлення сторін конфлікту були помилковими. Установлення авторитарної влади в Україні продемонструвало, що однопалатний парламент не є панацеєю від цього. На нашу думку, впровадження двопалатного парламенту, навпаки, дасть змогу посилити роль останнього. Україна стане по справжньому парламентсько-президентською республікою, тому сьогодні важливо повернути

дискусії з політичного поля змагань до наукового обґрунтування. Другою причиною, є небажання політиків робити значні зміни у державі, оскільки реформи таких масштабів потребують багато часу та зусиль та різного роду ресурсів.

Аналізуючи всі аспекти даної проблеми, можна спрогнозувати переваги та недоліки впровадження бікамералізму. Науковець М. Оніщук вважає, що впровадження бікамеральної структури українського парламенту та зменшення загальної кількості народних обранців можуть сприяти: (1) забезпеченню балансу влади та збереженню функціональної стабільності законодавчого органу; (2) розширенню представницької демократії та зміцненню процесів децентралізації; (3) впровадженню конституційного механізму рівного представництва регіонів; (4) підвищенню якості законотворчого процесу та чіткому розмежуванню функцій нормотворення та державотворення [8, с. 41].

Вважаємо, що двопалатний парламент слід розглядати як важливий інструмент для поєднання політичного та територіального представництва, що сприятиме вдосконаленню системи управління країною. Нижня палата (300 осіб), обрана шляхом прямих виборів за пропорційною системою, повинна відігравати роль органу політичного представництва народу. Крім законодавчої функції, на неї покладатиметься відповідальність за формування уряду й контроль за його діяльністю. Верхня палата (84 особи) обиратиметься прямими виборами за мажоритарною системою та представлятиме громади й регіони України. Рівне представництво (по три особи від областей, АРК та міста Києва та Севастополя) сприятиме консолідації держави. Вона не може бути розпущена і покликана стабілізувати систему стримувань й противаг за для чого здійснюватиме перевірку кожного нормативно-правового акту, який надходить до неї з нижньої палати, не допускаючи сумнівних, суперечливих або не підтверджених фінансово норм. Завдяки цьому зникне постійна необхідність у застосуванні головою держави права вето, оскільки нормативно-правовий акт попередньо опрацьований. У свою чергу зникне конфлікт між Президентом та парламентом з посиленням ролі останнього у житті держави. Крім того, зменшиться навантаження на Конституційний Суд України у зв'язку з тим, що в країнах з двопалатною системою спостерігається значно менший обсяг надходження запитів до цієї інстанції, ніж в Україні. Відсутність постійних конфліктів та невизначеності у прийнятті нормативно-правових актів сприятиме формуванню більшої довіри до влади з боку населення.

Однопалатний парламент, незалежно від його ступеня професійності, не може ефективно захи-

щати інтереси кожного регіону, етнічної меншини та соціальної групи, натомість, бікамеральна система дозволить успішно вирішити це завдання. Процес децентралізації за наявності бікамеральної системи буде відбуватися інакше та набагато ефективніше, що не допустить концентрації влади в руках однієї особи чи політичної групи. Наприклад, в США жодна з палат під час сесії Конгресу не може відкласти своє засідання більше ніж на три дні або призначити його не в тому місці, де повинні засідати обидві палати, без згоди другої палати [9]. Така залежність палат слугуватиме засобом взаємного стримування. Верхня палата є надзвичайно цінним інститутом влади, ігнорування якого може нести негативні наслідки для країни. Вона визначає рівень демократії, гарантує законність та захищає права громадян.

Зовні двопалатний парламент є менш вразливим для «захоплення» певною політичною силою або коаліцією політичних сил із метою монополізації влади [10, с. 72]. Наявність позапартійної верхньої палати має потенційно важливий вплив для запобігання виникненню диктатури парламентської більшості з боку нижньої палати. Двопалатність системи перешкоджає прийняттю лобістських законопроектів, що усуває олігархізацію законодавчого процесу в державі. Наявність верхньої палати дає змогу блокувати популістські та іноді ризиковані рішення нижньої палати, що є значущим аргументом на користь системи з двома палатами.

Запровадження бікамералізму зумовить розподіл функцій між палатами, що зменшить тиск на депутатський корпус та поліпшить якість обговорення та прийняття рішень у законодавчому процесі. Двопалатність посилить систему стримувань та противаг, не лише між різними гілками державної влади, але й в межах законодавчої гілки. У зв'язку з тим, що українські політичні партії недостатньо виконують роль представників різних соціальних верств населення, верхня палата може виконувати роль запобіжника від надмірної політизації та олігархізації законодавчого процесу.

Втім, крім позитивних аспектів запровадження бікамералізму, на нашу думку, можуть виникати й негативні. Проблемним питанням є те, що бікамералізм потребує компромісної угоди між більшістю обох палат, тому результат законодавчого процесу може бути затягнутий у часі [11]. Бікамералізм здатен певною мірою зменшити відповідальність палат, тобто члени кожної з палат (більшість обох палат) можуть взаємно обвинувачувати один одного у разі, якщо законодавчий процес виявиться неефективним або не задовольнить очікування громадян. Поділ законодавчої влади між двома організаціями

стане перешкодою єдності на шляху досягнення спільної мети, але всі ці питання можуть бути вирішені в процесі становлення державної системи [11].

Отже, можна визначити низку переваг, серед яких забезпечення стабільності законодавчого процесу, розширення представницької демократії регіонів, зменшення напруженості між гілками влади, а також зміна ролі Конституційного Суду України. Це дозволить досягти більшого рівня децентралізації влади та розширити представництво в парламенті різних груп населення. Поділ законодавчої влади та одночасне забезпечення розподілу функцій між палатами сприятиме ефективнішому управлінню країною. Бікамералізм здатен обмежити захоплення влади однією політичною силою та слугуватиме запобіжником від надмірної політизації та олігархізації законодавчого процесу.

Висновки. У результаті дослідження проблем бікамералізму та розглядаючи специфіку його запровадження в українських реаліях можемо зробити певні висновки.

1. Противники аргументують неможливість впровадження бікамералізму в Україні через несумісність з унітарним державним устроєм, виникненням ризику сепаратизму, відсутності історичного впровадження цього інституту та що така система може послабити парламентську владу на користь президентської, сприяючи авторитаризму. Проведений аналіз свідчить, що наявність двох палат не є виключною ознакою держав з федеральним устроєм та характерна для багатьох унітарних країн світу. Прецедентів виникнення сепаратизму, який був би спричинений впровадженням бікамералізму нами не виявлено. Українські землі мають історію перебування у складі держав, де функціонував двопалатний парламент, що має значний характер на політичну свідомість народу та було продемонстровано ним у 2000 році на референдумі. Функціонування однопалатного парламенту не врятувало Україну від настання авторитаризму.

2. В сучасних наукових підходах бікамералізм розглядається як символ незалежності та репрезентації суверенітету. Впровадження бікамералізму в Польщі та Казахстані вказує, що цей інститут сприяв їхньому розвитку в регіонах. Досвід цих країн свідчить про те, що введення двопалатного парламенту слугує символом переходу від радянської системи до демократичних процесів. Спостереження за розвитком демократії в цих державах свідчить про ефективність цієї моделі, в якій Сенат відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності законодавчого процесу. Україна, на базі цього досвіду, може запозичити оптимальний шлях для розвитку вітчизняного парламентаризму.

3. Референдум 2000 року вказує на підтримку громадянами ідеї запровадження бікамералізму та нездатність реалізувати цей інститут походить від політичних еліт, які не можуть конструктивно вирішити це питання. Впровадження двопалатного парламенту може стати кроком до покращення політичної системи та зміцнення ролі парламенту в управлінні країною.

Література

1. Скрипнюк О. Двопалатний парламент як конституційна модель структурної організації вищого законодавчого органу влади. *Право України*. 2009. № 11. С. 93.
2. Олена К. Регіональні модифікації полікультурних відмінностей України. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. ІФ Кураса НАН України*. 2006. Т. 1, № 30. С. 249.
3. Романюк А. І. Проблеми бікамералізму в контексті конституційної реформи в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2014. № 27. С. 40.
4. Валевський О. Перспективи двопалатного парламенту в Україні. *Освіта регіону*. 2009. № 3. С. 67.
5. Козоріз В.С. Парламент Польщі: Правове положення та повноваження палат. *Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі: матер. ювіл. всеукр. дистанційн. наук. конф.: 3-ї юр. читання, м. Одеса, 10 квіт. 2020 р. Одеса, 2020. С. 34.*
6. Про Парламент Республіки Казахстан та статус його депутатів: Конституційний закон від 16.10.1995 р. № 2529: станом на 1 січ. 2023 р. URL: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z950002529_/links (дата звернення: 04.12.2023).
7. Про підсумки всеукраїнського референдуму 16 квітня 2000 року: Повідомл. Центр. вибор. коміс. від 25.04.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0002359-00#Text> (дата звернення: 04.12.2023).
8. Оніщук М. Доктрина конституційної перебування: завдання та напрями реформи. *Вісник Конституційної Асамблеї*. 2012. № 6. С. 41.
9. Девід Е. Шай. Історія Америки / пер. з англ. М. Габлевич та ін. 11-те вид. Літопис, 2022. 1112 с. URL: https://web.archive.org/web/20111106024013/http://www.litopys.lviv.ua/katalog/pdf/US_Constitution.pdf. (дата звернення: 04.12.2023).
10. Колюх В.В. Перспективи запровадження інституту бікамералізму в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2006. Т. 1, № 41. С. 72.
11. "Довгострокові ефекти впровадження бікамералізму в Україні". Аналітична доповідь / О. Фісун та ін. National Institute for Strategic Studies. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/760> (дата звернення: 04.12.2023).

Анотація

Лялюк О. Ю., Білоус Д. Є. Перспективи впровадження двопалатної структури парламенту в Україні: міжнародний досвід та сучасні тенденції. – Стаття.

У статті порушується питання щодо можливості впровадження двопалатної структури парламенту в Україні. Зосереджується увага на основних причинах, що ускладнюють реформування законодавчого органу влади. Дається наукове обґрунтування аргументам, які висловлюють противники українського бікаме-

ралізму. Фокусується увага на питаннях історичної доцільності та суперечностей, які пов'язані з авторитаризмом та сепаратизмом.

Автори детально аналізують досвід постсоціалістичних унітарних держав, таких як Польща та Казахстан, де функціонує інститут бікамералізму. Особлива увага приділяється ролі верхньої палати у законодавчому процесі, проаналізовано її установчі функції. Висвітлено переваги двопалатного парламенту в контексті зміцнення демократії, які виникли в даних державах. Зокрема увага приділяється ефективності законодавчого процесу та збалансованості представництва різних соціальних та політичних груп. Проаналізовано, як бікамералізм може сприяти покращенню прийняття рішень при врахуванні різноманітних інтересів суспільства.

На підставі дослідження виокремлюються важливі аспекти, пов'язані з можливістю впровадження двопалатної структури парламенту в Україні. Пропонується конкретна модель поділу законодавчого органу влади на основі міжнародного досвіду. Стаття висвітлює можливі негативні та позитивні аспекти впровадження двопалатного парламенту, які можуть виникнути під час становлення нової державної системи. Автори підкреслюють значення двопалатної структури парламенту в системі стримувань та противаг. Робиться акцент на необхідності ретельного врахування всіх ризиків, які можуть виникнути в процесі становлення інституту бікамералізму, щоб запобігти появі авторитаризму та сепаратизму в українських реаліях.

У даному дослідженні пропонується обґрунтований підхід до вивчення можливостей впровадження двопалатного парламенту в Україні, враховуючи історичний контекст та міжнародний досвід. Її результати можуть бути використані для подальших дискусій та розробки реформаторських стратегій у сфері законодавчої влади.

Ключові слова: бікамералізм, парламент, унітаризм, палати парламенту, світові тенденції.

Summary

Lialiuik O. Yu., Bilous D. Ye. Prospects for the introduction of a bicameral parliament structure in Ukraine: international experience and current trends. – Article.

The article raises the question of the possibility of introducing a bicameral structure of parliament in Ukraine. Attention is focused on the main reasons that complicate the reform of the legislative body. Scientific justification is given to the arguments expressed by opponents of Ukrainian bicameralism. It focuses on issues of historical expediency and contradictions related to authoritarianism and separatism.

The authors analyze in detail the experience of post-socialist unitary states, such as Poland and Kazakhstan, where the institute of bicameralism operates. Particular attention is paid to the role of the upper house in the legislative process, its constituent functions are analyzed. The advantages of a bicameral parliament in the context of strengthening democracy that has arisen in these states are highlighted. In particular, attention is paid to the effectiveness of the legislative process and the balance of representation of various social and political groups. It analyses how bicameralism can contribute to the improvement of decision-making taking into account the various interests of society.

Based on the study, important aspects related to the possibility of introducing a bicameral structure of the parliament in Ukraine are distinguished. A specific model of dividing the legislature based on international experience is proposed. The article highlights possible negative and positive aspects of the introduction of a bicameral parliament, which may arise during the formation of a new state system. The authors emphasize the importance of the bicameral structure of parliament in the system of checks and balances. Emphasis is placed on the need to carefully take into account all the risks that may arise in the process of establishing the institution of bicameralism to prevent the emergence of authoritarianism and separatism in Ukrainian realities.

This study offers a reasonable approach to studying the possibilities of introducing a bicameral parliament in Ukraine, taking into account the historical context and international experience. Its results can be used for further discussions and development of reform strategies in the field of legislative power

Key words: bicameralism, parliament, unitarism, houses of parliament, world trends.